

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 2. februārī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Anita Rodiņa, tiesneši Veronika Krūmiņa un Mārtiņš Mits, kolēģijas sēdē izskatījusi [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 11/2026),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Kriminālprocesa likuma 695., 696. un 697. pantu par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1., 89., 92., 93., 95. un 96. pantam un par spēkā neesošu no Pieteikuma iesniedzēja pamattiesību aizskāruma rašanās brīža;

1.2. apturēt Senāta [datums] lēmuma lietā Nr. [..] izpildi;

1.3. izskatīt lietu steidzamības kārtībā.

2. Kriminālprocesa likuma 695. pants noteic: “(1) Pārņemot personu no Eiropas Savienības dalībvalsts, jāievēro šā likuma 689. un 690. pantā minētie nosacījumi.

(2) Papildus šā panta pirmajā daļā minētajam izdoto personu var saukt pie kriminālatbildības, tiesāt un izpildīt sodu arī par citiem noziedzīgiem nodarījumiem, par kuriem tā netika izdota, kā arī izdot tālāk citai dalībvalstij šādos gadījumos:

1) personas nodarījums nav sodāms ar brīvības atņemšanu vai brīvību ierobežojošu piespiedu līdzekli;

2) personu var pakļaut sodam, kas nav saistīts ar brīvības atņemšanu;

- 2¹) persona Eiropas Savienības dalībvalstī tam ir piekritusi;
- 3) persona pēc tās pārņemšanas Latvijā tam ir piekritusi, un šī piekrišana ir pieņemta advokāta klātbūtnē, rakstot par to protokolu;
- 4) persona pēc atbrīvošanas 45 dienu laikā nav atstājusi Latviju, lai gan šāda iespēja tai bija;
- 5) persona pēc izdošanas ir atstājusi Latviju un atgriezies tajā.”

Kriminālprocesa likuma 696. pants noteic: “(1) Personu, kura atrodas Latvijas teritorijā, var izdot kriminālvajāšanai, tiesāšanai vai sprieduma izpildei, ja saņemts pagaidu apcietinājuma lūgums vai ārvalsts lūgums izdot šo personu par nodarījumu, kas saskaņā ar Latvijas un ārvalsts likumiem ir noziedzīgs.

(2) Personu var izdot kriminālvajāšanai vai tiesāšanai par nodarījumu, par kura izdarīšanu paredzēts brīvības atņemšanas sods, kura maksimālā robeža nav mazāka par vienu gadu, vai bargāks sods, ja starptautiskajā līgumā nav noteikts citādi.

(3) Personu var izdot sprieduma izpildei valstij, kura taisījusi spriedumu un notiesājusi personu ar sodu, kas saistīts ar brīvības atņemšanu uz laiku, ne mazāku par četriem mēnešiem.

(4) Ja izdošanu lūdz par vairākiem noziedzīgiem nodarījumiem, bet par kādu no tiem izdošanu nevar piemērot, jo tas neatbilst nosacījumiem par iespējamo vai piespriesto sodu, personu var izdot arī par šo noziedzīgu nodarījumu.”

Savukārt Kriminālprocesa likuma 697. pantā noteikts, ka: “(1) Personas izdošanu var atteikt, ja:

- 1) noziedzīgs nodarījums pilnībā vai daļēji izdarīts Latvijas teritorijā;
- 2) persona Latvijā tiek turēta aizdomās, apsūdzēta vai tiesāta par to pašu noziedzīgu nodarījumu;
- 3) Latvijā vai citā Eiropas Savienības dalībvalstī ir pieņemts lēmums neuzsākt vai izbeigt kriminālprocesu par to pašu noziedzīgu nodarījumu;
- 4) izdošanu lūdz sakarā ar politiskiem vai militāriem noziedzīgiem nodarījumiem;
- 5) ārvalsts lūdz izdot personu aizmuguriski piespriesta soda izpildei un nav saņemtas pietiekamas garantijas tam, ka izdotajai personai būs tiesības pieprasīt lietas atkārtotu iztiesāšanu;
- 6) izdošanu lūdz ārvalsts, ar kuru Latvijai nav līguma par izdošanu.

(2) Personas izdošana nav pieļaujama, ja:

- 1) persona ir Latvijas pilsonis;

2) personas izdošanas lūgums ir saistīts ar mērķi uzsākt šīs personas kriminālvajāšanu vai sodīt personu tās rases, reliģiskās piederības, tautības vai politisko uzskatu dēļ vai ja ir pietiekams pamats uzskatīt, ka personas tiesības var tikt pārkāptas minēto iemeslu dēļ;

3) attiecībā uz personu par to pašu noziedzīgu nodarījumu Latvijā vai citā Eiropas Savienības dalībvalstī stājies spēkā tiesas nolēmums;

4) saskaņā ar Latvijas likumu par to pašu noziedzīgu nodarījumu personu nevar saukt pie kriminālatbildības, notiesāt vai izpildīt tai sodu sakarā ar noilgumu, amnestiju vai citu likumīgu pamatu;

5) persona likumā noteiktajā kārtībā apžēlota par to pašu noziedzīgu nodarījumu;

6) ārvalsts nedod pietiekamas garantijas, ka personai nepiespriedīs nāves sodu un to neizpildīs;

7) personai ārvalstī var draudēt spīdzināšana;

8) personas izdošanas lūguma izpilde var kaitēt Latvijas valsts suverenitātei, drošībai, sabiedriskajai kārtībai vai citām būtiskām interesēm.

(3) Starptautiskais līgums var paredzēt citus izdošanas atteikuma iemeslus.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajai daļai konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka viņai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt no šā paša panta sestās daļas 1. punkta izriet prasība pieteikumā minēto uzskatu pamatot.

Diseldorfas rajona tiesa [datums] izdevusi Eiropas apcietinājuma lēmumu (turpmāk – Apcietinājuma lēmums) par Pieteikuma iesniedzēja izdošanu kriminālvajāšanai Vācijas Federatīvajai Republikai (turpmāk – Vācija). Pēc Apcietinājuma lēmuma pārbaudes prokurors [datums] pieņēma lēmumu par Pieteikuma iesniedzēja izdošanu. Savukārt ar Senāta [datums] lēmumu lietā Nr. [..] minētais prokurora lēmums atstāts negrozīts.

Pieteikuma iesniedzēja ieskatā viņam pieejamie tiesību aizsardzības līdzekļi nebija efektīvi, jo pieļauj personas izdošanu, neveicot individuālu izvērtējumu, vai izdošanas gadījumā netiks nepamatoti aizskartas personas pamattiesības. Tāpat viņa situācijā nav paredzēts obligāts pienākums apturēt izdošanu, ja pastāv risks personas pamattiesībām. Tādējādi ar Kriminālprocesa likuma 695., 696. un 697. pantu ir aizskartas viņam Satversmes 1., 89., 92., 93., 95. un 96. pantā ietvertās pamattiesības.

3.1. Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka viņa pamattiesības aizskar Kriminālprocesa likuma 695. pants.

Personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja, pirmkārt, personai Satversmē ir ietvertas konkrētas pamattiesības un, otrkārt, tieši apstrīdētā norma personai aizskar šīs Satversmē ietvertās pamattiesības. Aizskārums izpaužas kā tiesību normas tiešas vai ar tās piemērošanas aktu radītas nelabvēlīgas tiesiskas sekas attiecībā uz personas pamattiesībām (*sk. Satversmes tiesas 2024. gada 24. janvāra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2023-36-03 5. punktu*). Turklāt ir jāpastāv tiešai saiknei starp šīs personas pamattiesību aizskārumu un pieteikumā apstrīdēto normu (*piemēram, Satversmes tiesas 2015. gada 29. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2014-31-01 7. punkts*).

Apstrīdētais Kriminālprocesa likuma 695. pants attiecas uz tām situācijām, kad persona tiek izdota Latvijas Republikai no ārvalstīm. No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem nevar secināt, ka Kriminālprocesa likuma 695. pants Pieteikuma iesniedzējam būtu piemērots vai viņš kā citādi būtu nonācis šīs normas tvērumā. Tādējādi nav gūstams apstiprinājums tam, ka tieši Kriminālprocesa likuma 695. panta neatbilstība Satversmes 1., 89., 92., 93., 95. un 96. pantam radītu Pieteikuma iesniedzējam pamattiesību aizskārumu.

Līdz ar to pieteikums šajā daļā neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

3.2. Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka viņa pamattiesību aizskārumu rada arī Kriminālprocesa likuma 696. un 697. pants.

Pieteikumā norādīts, ka prokurora un Senāta lēmumi, ar kuriem viņš ir izdots Vācijai kriminālvajāšanai, ir bijuši formāli. Proti, minētajos lēmumos nav veikts individualizēts samērīguma vērtējums un nav arī vērtēts Pieteikuma iesniedzēja pamattiesību aizskārums izdošanas gadījumā. Tādējādi no pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs savu pamattiesību aizskārumu saista ar Kriminālprocesa likuma 696. un 697. panta piemērošanu, prokuroram un Senātam, pieņemot lēmumu par viņa izdošanu.

Tomēr šādi apsvērumi nevar būt par pamatu lietas ierosināšanai Satversmes tiesā, jo Satversmes tiesa nepārvērtē tiesību normu piemērošanas un interpretācijas jautājumus konkrētā lietā (*sal. sk., piemēram, Satversmes tiesas 2017. gada 17. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2017-01-01 11. punktu*). Turklāt, atsaucoties uz Eiropas Savienības Tiesas judikatūru, Senāts ir vērtējis, vai izdošanas gadījumā netiks pārkāptas personas pamattiesības, tostarp Pieteikuma iesniedzēja tiesības uz aizstāvību, kā arī privātās un ģimenes dzīves

neaizskaramību (sk. Senāta [datums] lēmuma lietā Nr. [..] 9.9.–9.11. punktu). Līdz ar to pieteikums arī šajā daļā neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

4. Ievērojot to, ka lieta Satversmes tiesā nav ierosināma, šā lēmuma 1.2. un 1.3. apakšpunktā norādītais lūgums ir atstājams bez izskatīšanas.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 11/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Anita Rodiņa